

Charles-Louis de Secondat Montesquieu: Breve fra to persere i Paris

Skrevet af [Jonas Dinesen](#) den 8. marts 2020

Læst med nutidige øjne er der et humoristisk træk i den måde, Montesquieu kritiserer på gennem påtagede muslimske og fremmede øjne, men kritikken er alvorlig og bogstavelig. *Breve fra to persere i Paris* blev udgivet i Holland i 1721, og Montesquieu hævdede, at han blot havde oversat brevene. Således kan man jo undgå konsekvenserne, både retslige forfølgelser og censur, ved at kritisere på denne måde. Udgivelsen indeholder oprindeligt 161 breve, men forlaget har her valgt at bringe udvalgte breve, som beskriver mødet med det fremmede.

Det er ganske tydeligt, at Montesquieu her i teksten er kritiker af religion, hvor kristendommens institution anklages for at være utroværdig og uden karakter og de gejstlige for at være både grådige og skinhellige.

Udover kritikken af kristendommen er det hele tiden med nysgerrige og undrende øjne på den franske kultur og moral, hvor Montesquieu lader disse to persere stille sig kritiske både over for franskmændenes relationer til andre mennesker og deres forhold til samfund og forvaltning – med hvad det må indeholde af overfladiskhed og forherligelse af de ydre kvaliteter. Ikke helt ulig dagens samfund.

Man kan tydeligt se ligheder i ideer hos Montesquieu og Ludvig Holberg, som nævnes i forordet. Hos Holberg ses også en kritik af kirken, og et af hans faste holdepunkter var mådehold. Dette tema nævner perserne i brevene ved flere lejligheder, og det ses som et af de store onder, der kan fordærve et samfund. Her, som i Holbergs *Jeppe på bjerget*, kommer det allertydeligst til udtryk i alkoholens ødelæggende kræfter.

Man kan fornemme de tidlige tanker, der går forud for Montesquieus hovedværk, *Om lovenes ånd*, som beskriver det, vi nu kender som magtens tredeling. Montesquieu kritiserer korrupsion, inkompetence og dobbeltmoralisk hykleri hos magthaverne i “et land hvor upålidelighed, troløshed, kvinderov, falskhed og uretfærdighed fører til anseelse.”

Jeg synes, det er en ganske underholdende, lille bog. Det, som gør den interessant, er, at det ikke bare er fiktion, men det er dækket kritik af kirke, stat og samfund fra en af tidens mest indflydelsesrige samfundsfilosofier. Og så er det bemærkelsesværdigt og lige så interessant, at vi med rette kan gentage flere af Montesquieus anklager mod magthaverne og samfundet i vores egen tid.

Læs den og bliv underholdt, men tag også pointerne til efterretning.

Charles-Louis de Secondat Montesquieu: Breve fra to persere i Paris. Chataigne, 2019. 84 sider.